

Методичний коментар до уроку “Історія в малюнках”

Маленький принц

Казка розпочинається...

Сьогодні ми подорожуємо у казку. Пригадайте, що таке казка і чим казки відрізняються від інших творів.

- Як упізнати казку?

До такого уроку має бути і незвичайне казкове вітання. Уявіть себе персонажами ваших улюблених казок або виберіть персонажа, який найкраще відповідає вашому сьогоднішньому настрою.

Уявіть, який вигляд має ваш герой, пригадайте, якої він вдачі, які має звички, як рухається. Привітайтеся так, як може вітатися саме ваш герой — повторіть його голос, рухи, жести і навіть, можливо, вираз обличчя. А ще, щоб вашого героя точно всі впізнали, ви можете мати в одязі якусь дрібничку, яка його нагадуватиме.

- Чи здогадалися однокласники та однокласниці, хто ваш герой? Що допомогло їм це зробити?
- Можливо, варто щось змінити, щоб вашого персонажа було легше впізнати?
- Можливо, вашого героя не впізнали тому, що просто не читали такої казки? Тоді порадьте однокласникам та однокласницям прочитати її.

Знайомимось з художником-ілюстратором

Владислав Єрко — український художник-ілюстратор, народився 1 липня 1962 р. в Києві. Він проілюстрував чимало книжок видавництва “А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА”.

Запропонуйте дітям пригадати, які фахівці створюють книжку, де у книжках зазначають членів цієї команди. Варто також пошукати в бібліотеці класу чи вдома книжки, які ілюстрував Владислав Єрко.

- Пригадайте, чи є у вас книжки видавництва “А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА”. Дізнайтеся, хто їх ілюстрував.
- Спробуйте знайти книжку з ілюстраціями Владислава Єрка.
- Які ваші враження від книжки? А від ілюстрацій?
- Чи можна впізнати руку майстра? Як саме?
- Чи можете ви уявити цю книжку з іншими ілюстраціями? *(Можна спробувати знайти книжку цього ж автора з ілюстраціями іншого художника і порівняти.)*

Владислав Єрко згадує, що в дитинстві дуже любив досліджувати світ тварин — із задоволенням спостерігав за жуками, рибами, птахами, не лякався їх, сміливо брав до рук, дуже хотів, щоб вони жили поряд з ним і тоді можна було досхочу спостерігати за їхнім життям. Хлопчик носив жуків із собою, а в дитячому садочку запихав їх за щоки, коли вихователька витрушувала його коробочки перед тихою годиною. Художник розповідає, що з дитинства його вабив світ книги, він із захопленням читав їх одну за одною, поринаючи у дивовижні пригоди. Особливо йому подобалося домальовувати ілюстрації в книжках і зображати на полях свої.

Прагнення до деталізації стало невід’ємною рисою неповторної манери митця. Його малюнки можна з лупою розглядати годинами, позаяк кожен найменший фрагмент густо “заселений” дивовижними деталями, образами, і сприймається як відкриття.

Запропонуйте дітям уважно роздивитися ілюстрації Владислава Єрка, знайти якомога більше деталей, а потім взяти лупу і ще раз прискіпливо роздивитися ілюстрації. Запитайте, що нового для себе відкрили учні та учениці.

- Чим приваблюють ілюстрації Владислава Єрка?
- Чому їх хочеться роздивлятися довго й детально?

Після школи художник вступив до Українського поліграфічного інституту імені Івана Федорова, але не закінчив його через конфлікт з викладачами. Але це не завадило йому стати неперевершеним майстром-ілюстратором.

Нині серед робіт Єрка найбільші визнання й популярність мають ілюстрації до українського видання серії книжок Джоан Роулінг про Гаррі Поттера.

Книжка “Снігова королева” Ганса Крістіана Андерсена, надрукована українським видавництвом “А-Ба-Ба-Га-Ла-Ма-Га” з ілюстраціями Владислава Єрка, здобула Гран-прі на всеукраїнському конкурсі “Книжка року-2000”, а в 2005 р. вийшла англійською двома виданнями і стала лідером продажів англійського видавництва “Templar”. У США ця книжка отримала титул “Найкраща дитяча книжка-2006”, а також медаль Фонду Андерсена. Бразильський письменник, книжки якого перекладені багатьма мовами світу, Пауло Коельо сказав, що “Снігова королева” з ілюстраціями Владислава Єрка є найдивовижнішою дитячою книжкою, яку він бачив у своєму житті.

Владислав Єрко переможець низки престижних художніх і книжкових виставок, володар титулу “Людина книги” як найкращий художник 2002 року. Практично всі дитячі книжки з ілюстраціями Єрка здобували різноманітні призи та премії.

Фантастична країна в космосі

Усі художники-ілюстратори — великі фантазери: письменник може вигадати мінігалактику, а художник зобразить її. Читачі зможуть “потоваришувати” з героями твору та дофантазувати, домалювати те, що залишилося поза ілюстраціями.

Пригадайте, ілюстрації яких художників ми вже розглядали. Це твори живопису чи графічні? Принесіть книжки з улюбленими ілюстраціями й розкажіть про них однокласникам та однокласницям так, щоб привернути до них увагу.

Автор казки “Маленький принц”, яку ілюстрував Владислав Єрко, людина з цікавою долею. Антуан де Сент-Екзюпері — французький письменник, авіатор, граф. Якось дванадцятирічного Антуана взяв із собою в демонстраційний політ льотчик Жюль Ведрін. У ті роки літаки тільки винайшли і професія льотчика була рідкісною, усі хлопчики мріяли навчитися керувати літаками й літати поряд із птахами. Антуан закохався в небо і став військовим льотчиком у французькій армії. Був нагороджений Воєнним хрестом Французької Республіки.

Роздивіться ілюстрацію Владислава Єрка до повісті-казки Антуана де Сент-Екзюпері “Маленький принц”. Це твір про мешканця далекої мініатюрної планети, який потрапив

на Землю. До речі, перше видання “Маленького принца” Сент-Екзюпері власноруч ілюстрував акварелями.

- Що незвичайного ви побачили?
- Що вас здивувало? Чи так ви уявляли Маленького принца? Чому?
- Які деталі зобразив художник? Як гадаєте, навіщо? Що вони додали до образу Маленького принца?
- Як гадаєте, чому художник обрав саме таку форму аркуша?

Щоб показати мініатюрність планети, художник використав незвичайний прийом: принц сидить на поверхні — частині кола. Ми легко можемо уявити, яка вона маленька.

- Чим персонаж ілюстрації схожий на принца, а чим — на звичайного хлопчика?
- Що ви бачите казкового, а що реального?
- Як ви зрозуміли, що Маленький принц зображений на своїй планеті, а не на Землі?

Докладно роздивитися ще одну ілюстрацію Владислава Єрка до книжки про Маленького принца та ще раз повторити закони перспективи дітям допоможе завдання на с. 20 із [робочого зошита-альбому “Мистецтво” для 4 класу](#).

У принца була одна дуже поста таємниця.

- Як ви розумієте слова Маленького принца: “... Лише серце добре бачить. Найголовнішого не побачиш очима.”?
- Про які риси характеру Маленького принца свідчать ці слова?

Роздивіться з дітьми другу ілюстрацію — так намалював свого улюбленого героя Антуан де Сент-Екзюпері.

- Порівняйте ілюстрації. Що в баченні художників спільного, а чим їхні герої відрізняються?
- Яка ілюстрація вам більше подобається? Чому?

Як звучить мультфільм?

Пригадайте з дітьми один з епізодів повісті-казки. На планеті Маленького принца росла троянда, яка обдаровувала його своїм ароматом, прикрашала всю планету, а він ретельно її доглядав — поливав і накривав ковпаком, щоб тендітну красуню ніхто не образив. Одного дня Маленький принц образився на троянду і помандрував на інші планети.

- Пофантазуйте, як на далекій планеті могла з’явитися троянда — така сама, як на Землі.
- Який характер був у троянди?
- Чому вона вимагала від Маленького принца особливого ставлення до себе?
- Як гадаєте, як троянда ставилася до Маленького принца?
- Чи подобалося це Маленькому принцу? Чим троянда могла його образити?

Подивіться з дітьми фрагмент мультфільму про Маленького принца.

- Чому троянда зраділа листу від Маленького принца? Про що це свідчить?
- Куди поділася образа? Чому друзі порозумілися?

- Як ви розумієте вислів Антуана де Сент-Екзюпері “Ми відповідальні за тих, кого приручили”?

Послухайте музику сучасного українського композитора й піаніста Єгора Грушина. Який із цих творів найкраще пасує до фрагмента мультфільму? Розіграйте в класі сцену зустрічі Маленького принца і троянди після розлуки.

Продовження казки

Намалюйте власну ілюстрацію до твору Антуана де Сент-Екзюпері “Маленький принц”. Можете намалювати мить зустрічі друзів, показати різні настрої троянди, епізод із життя принца на планеті. А можете пофантазувати та уявити, де подорожував Маленький принц, які планети бачив, який вигляд мають їхні мешканці, та зобразити найцікавіше.

Спробуйте, намалювавши головних персонажів, додати маленькі деталі, які не лише прикрасять ілюстрацію, а ще й додадуть щось до створених образів.

Запропонуйте дітям створити ланцюжок ілюстрацій: дібрати їх так, щоб вони розповідали про життя й подорожі Маленького принца. Влаштуйте у класі виставку робіт.

Цю роботу можна продовжити

Якщо історія про Маленького принца захопила дітей, можете розгорнути з ними проект “Мандри Маленького Принца”: створити макет мінігалактики, виліпити персонажів, розіграти епізоди з життя Маленького принца, зняти це на відео і змонтувати мультфільм.